

Mitybos politikos statusas Lietuvoje

NOURISHING politikos indeksas

Šioje šalies momentinėje kopijoje pateikiami išsamūs Lietuvos **NOURISHING politikos indekso** [1] rezultatai. Ji išryškina nacionalinių vyriausybės mitybos politikų dizaino stipriąsias ir silpnąsias puses. Ši momentinė kopija papildo politikos indekso rezultatus išsamia kiekvienos šalies politikos dizaino kokybės apžvalga. Visi politikos indekso rezultatai yra išdėstyti NOURISHING politikos suvestinėje, kurioje Lietuva palyginama su 29 kitomis Europos šalimis.

Pagrindiniai pranešimai

- 1 Lietuva įgyvendina mitybos ir su maistu susijusios politikos veiksmus aštuoniose iš dešimties NOURISHING sistemos politikos sričių. Viena politikos sritis buvo gerai įvertinta nustatant specialių maistingųjų medžiagų ribojimus arba pašalinant jas iš maisto produktų (I1). Po jų sekė mitybos ženklavimo standartų ir reglamentų (N1) ir maisto standartų konkrečiose įstaigose (O) politikos, kurios gavo vidutinį įvertinimą.
- 2 Priemonių dėl cukrumi saldintų gėrimų tiekimo mokyklose ir nesveiko maisto pasiekiamumo prie pat mokyklos taisyklių trūkumas turi įtakos šiaip gero dizaino standartams, taikomiems mokyklos maistui ir maistui ne mokymo įstaigose. Silpnų vietų ir spragų buvo nustatyta visuomenės informavimo apie sveikatą ir mitybą politikose (I2), mitybos patarimų ir konsultacijų sveikatos priežiūros įstaigose (N2) ir mitybos ženklavimo (N1) srityse.
- 3 Nacionaliniu lygmeniu nebuvo imtasi jokių veiksmų siekiant pagerinti mažmeninės prekybos aplinką (S) ir suteikti mokymus apie mitybą bei lavinti įgūdžius. Daug daugiau reikia padaryti nesveiko maisto rinkodaros jaunimui srityje, įskaitant mokykloje ir aplink mokyklas (R) bei naudojant finansines paskatas, kad būtų padidintas sveikesnio maisto įperkamumas ir pasiekiamumas, pavyzdžiui, įgyvendinant su sveikata susijusius maisto mokesčius.

Politikos statuso apžvalga

NENUSTATYTOS JOKIOS POLITIKOS

BLOGA

NEBLOGA

VIDUTINĖ

GERA

PUIKI

N	Mitybos ženklavimo standartai ir reglamentai dėl teiginių ir numanomų teiginių apie maistą naudojimo	VIDUTINĖ
O	Suteikti sveiko maisto ir nustatyti standartus viešosiose įstaigose ir kitose konkrečiose įstaigose	VIDUTINĖ
U	Naudoti ekonomišką priemonę sprendžiant maisto įperkamumo problemą ir pirkimo paskatas	NEBLOGA
R	Apriboti maisto reklamavimą ir kitas komercinių akcijų formas	BLOGA
I	Pagerinti visos maisto grandinės maistinę kokybę	GERA
S	Nustatyti paskatas ir taisykles siekiant sukurti sveiką mažmeninės prekybos ir maitinimo paslaugų aplinką	NENUSTATYTOS JOKIOS POLITIKOS
H	Panaudoti tiekimo grandinę ir veiksmus visuose sektoriuose, kad būtų užtikrintas suderinamumas su sveikata	BLOGA
I	Informuoti žmones apie maistą ir mitybą per visuomenės informavimą	NEBLOGA
N	Mitybos patarimai ir konsultavimas sveikatos priežiūros įstaigose	NEBLOGA
G	Teikti mokymus apie mitybą ir lavinti įgūdžius	NENUSTATYTOS JOKIOS POLITIKOS

Ši momentinė kopija parengta tik pagal nacionalinio lygmens politikas. Provincijos, regionų ir vietos valdžios institucijų parengtos politikos nėra įtrauktos į šio projekto apimtį.

Metodai

NOURISHING politikos indekso metodai pilnai paaiškinti susijusioje **politikos santraukoje**. Trumpai tariant, politikos indekse suderinamos a) politikos buvimo ir b) politikos dizaino vertės pagal 41 lyginamąjį rodiklį.

Lyginamieji rodikliai taikomi **NOURISHING duomenų bazėje esančioms politikoms** [2], surinktomis išsamiai patikrinus 30 Europos šalių, įskaitant Lietuvą.

SISTEMA: Išsamių politikos veiksmų rinkinys, apimantis 3 sritis:

MAISTO APLINKA

MAISTO SISTEMA

KOMUNIKACIJA APIE ELGSENOS KEITIMĄ

DUOMENŲ BAZĖ:

Mitybos ir su maistu susijusių politikų biblioteka

N O U R I S H I N G

POLITIKOS INDEKSAS: Palygina šalies ir politikos srities rezultatus, gautus naudojant lyginamosios analizės įrankį

LYGINAMOSIOS ANALIZĖS ĮRANKIS: Įvertina politikos dizaino kokybę pagal nustatytus kriterijus

Politikos indekso rezultatams gauti naudoti politikos įrankiai

Politikos indekso rezultatų suskirstymas

(Visus duomenis apie politikos dizaino kriterijus žiūrėkite [politikos santraukoje](#))

	Nenustatyta jokia politika		Atitinka iki 75 % politikos dizaino
	Atitinka iki 25 % politikos dizaino		Atitinka iki 99 % politikos dizaino
	Atitinka iki 50 % politikos dizaino		Atitinka visus siektinus standartus

N	Maistinės medžiagos ant pakuotės galinės dalies		S	Su maitinimo paslaugų teikimo vietomis aplink mokyklas susijusių ribojimų planavimas	
	Pakuotės priekinės dalies etiketės			Maitinimo paslaugų teikimo vietų apribojimų planavimas	
	Ispėjamosios etiketės			Iniciatyvos, skirtos didinti sveikesnio maisto pasiūlą parduotuvėse ir maitinimo paslaugų teikimo vietose	
	Teiginių apie maistines medžiagas taisyklės			Priemonės, skirtos paremti maisto produktų augintojus didinant sveiko maisto ir mažinant nesveiko maisto kiekį tiekimo grandinėje	
	Teiginių apie sveikatą taisyklės				Priemonės, skirtos paremti maisto produktų gamintojus didinant sveiko maisto ir mažinant nesveiko maisto kiekį tiekimo grandinėje
O	Mokyklose siūlomas maistas ir gėrimai, įskaitant nesveiko maisto apribojimus		H	Priemonės, skirtos paremti maisto produktų mažmeninės prekybos atstovus didinant sveiko maisto ir mažinant nesveiko maisto kiekį tiekimo grandinėje	
	Priemonės, susijusios su cukrumi saldintų gėrimų tiekimu mokyklose			Valdymo struktūros, skirtos įvairių sektorių / suinteresuotųjų šalių įtraukimui	
	Vaisių ir daržovių iniciatyvos mokyklose			Mitybos standartai, taikomi viešajam pirkimui	
	Maistas ir gėrimai, kuriuos galima įsigyti prie pat mokyklos			Miesto žemės ūkio rėmimas sveikatos ir planavimo politikose	
	Nesveikas maistas ne mokymo įstaigose			Bendruomenės maisto gamyba	
U	Su sveikata susiję maisto mokesčiai ir tarifai		I	Maistu pagrįstų mitybos gairių kūrimas ir platinimas	
	Su pajamomis susijusios subsidijos arba iniciatyvos, skirtos didinti sveiko maisto įperkumą ir pasiekiamumą			N	Visuomenės informavimas, žiniasklaidos ir informacinės kampanijos bei socialinė rinkodara apie sveiką mitybą
	Tikslinės subsidijos arba iniciatyvos, skirtos didinti sveiko maisto įperkumą ir pasiekiamumą		Mitybos patarimai ir konsultavimas pirminės sveikatos priežiūros įstaigose		
R	Rinkodara jaunimui per reklamą		G	Mitybos patarimai ir konsultavimas mokyklos sveikatos priežiūros įstaigose	
	Tiesioginė rinkodara jaunimui			Švietimas apie mitybą mokymo programose	
	Rinkodara jaunimui per rėmimą		Pedagogų mokymas		
	Rinkodara jaunimui per pardavimo vietoje taikomas priemones		Sveikatos priežiūros specialistų mokymas		
	Rinkodara jaunimui per produktų pateikimą ir prekės ženklų kūrimą		Maisto ruošimo įgūdžiai		
	Rinkodara jaunimui per produkto dizainą ir pakuotę		Mokymai apie maisto auginimą mokyklose		
	Rinkodara mokyklose ir (arba) aplink jas		Maitinimo paslaugų teikėjų mokymai		
I	Specialių maistingųjų medžiagų ribojimas arba pašalinamas iš maisto produktų				

Pastaba: Politikos forma kiekvienoje šalyje laikui bėgant keičiasi. Šie rezultatai atitinka 2023 m. gegužės mėnesį mūsų turimas žinias. Norėdami pamatyti naujausius rezultatus arba gauti papildomos techninės informacijos apie politikos indeksus, apsilankykite mūsų interneto svetainėje: wcrf.org/our-policy-work.

Atsiliepimus arba siūlomus atnaujinimus mums siųskite el. pašto adresu policy@wcrf.org. Daugiau informacijos apie projektą CO-CREATE galima rasti adresu co-create.eu

[1] Politikos indeksas: wcrf.org/nutrition-policy-index [2] Politikos duomenų bazė: policydatabase.wcrf.org